

Sør-Varanger kommune

Innbyggerundersøkelse om kommunereformen

3. Juni 2016

Rapporten er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

FORORD

BDO AS, i samarbeid med Norfakta AS, har gjennomført en innbyggerundersøkelse for kommunene Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana, Sør-Varanger, Vardø og Vadsø.

Innbyggerundersøkelsen inngår som en del av kommunenes arbeid med å utrede fremtidig kommunestruktur, og den tar sikte på å kartlegge innbyggernes bruk av kommunale tjenester og andre tilbud i kommunen, tilhørighet til kommunen, deres holdninger til fremtidig kommunestruktur og kommunenes retningsvalg.

Foreliggende rapport inneholder resultater Sør-Varanger kommune. Undersøkelsen er gjennomført som en strukturert utvalgsundersøkelse. Metoden for datainnsamlingen har vært telefonintervjuer. Totalt sett er 1 717 personer intervjuet, og av disse er 566 bosatt i Sør-Varanger kommune.

Rapporten inneholder ikke noen sammenligninger med de andre kommunene som er med i undersøkelsen, med unntak der det ser stilt spørsmål om konkrete sammenslåingsalternativer.

Oslo, 3. juni 2016

Morten Thuve
Oppdragsansvarlig partner

Sven Erik Antonsen
Prosjektleder BDO

Øistein Harsem
Utreder

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	4
2. Bakgrunn, metode og valg for gjennomføring av spørreundersøkelse for Øst-Finnmark region	4
2.1. Fremdriftsplan	4
2.2. Utvikling av spørreskjema.....	4
2.3. Kort om intervjuene	4
2.4. Utvalg og feilmarginer	4
3. Resultater	6
3.1. Bakgrunnsinformasjon om respondentene	6
3.2. Interesse og holdning til kommunereformen	7
3.3. Tilfredshet med tjenestetilbudet og viktigheten av nærhet til tjenester.....	8
3.4. Preferanser knyttet til kommunesammenslåingsalternativer.....	11
3.5. Effekter av en kommunesammenslåing	13

1. Sammendrag

I forbindelse med arbeidet med kommunereformen, som 7 kommuner i Øst-Finnmark samarbeider om, har det blitt gjennomført en innbyggerundersøkelse. Hensikten med undersøkelsen var å få undersøkt innbyggernes holdninger og meninger til en del forhold. Undersøkelsen ble gjennomført i perioden 18. til 31. mai, og totalt ble 566 innbyggere i Sør-Varanger telefonintervjuet. 60 % av de som svarte på undersøkelsen oppgav at de var svært eller noe interessert i reformen, noe som er lavere enn gjennomsnittet for kommunene som deltok i undersøkelsen.

I Sør-Varanger oppgav 67 % av respondentene at de ikke ønsket en sammenslåing med andre kommuner. Av de som ønsket en sammenslåing svarte de fleste at de ønsket at Sør-Varanger og Nesseby skulle slå seg sammen. Det var liten tro blant respondentene på at en sammenslåing ville ha noen positive effekter, med unntak for kommunens gjennomslagskraft regionalt og nasjonalt.

Over 85 % av respondentene svarte at de har en stor eller svært stor tilhørighet til nærmiljøet og Sør-Varanger kommune.

2. Bakgrunn, metode og valg for gjennomføring av spørreundersøkelse for Øst-Finnmark region

2.1. Fremdriftsplan

Prosjektet er gjennomført i samsvar med avtalen mellom BDO og oppdragsgiver. Perioden april-mai ble brukt til utvikling av spørreskjema, mens intervjuene ble utført i perioden fra 18.05.2016 til 31.05.2016. Analyser og utvikling av rapport er gjort etter intervjuenes slutt og frem til overlevering av sluttrapport 03.06.2016.

2.2. Utvikling av spørreskjema

Spørreskjemaet er utviklet av BDO, i dialog med representanter fra kommunene. Flere av spørsmålene er inspirert av mal fra Kommunaldepartementet, som har utviklet et sett spørsmål til bruk i innbyggerundersøkelser om kommunereformen. Nevnte mal var et godt utgangspunkt, men det er foretatt en rekke justeringer og supplement i forhold til denne.

De fleste spørsmålene er felles for alle kommuner. I tillegg er det stilt noen spesifikke spørsmål i enkeltkommuner.

2.3. Kort om intervjuene

Gjennomføringen av telefonintervju har gått som planlagt. Norfaktas rutiner for kvalitetssikring innebærer at intervjuleder og coach har vært tilstede under hele intervjuperioden. Dette sikrer at intervjuerne har stilt spørsmål på en konsistent måte.

Blant alle som Norfakta kom i kontakt med, var 38 % villige til å besvare spørsmålene (som med andre ord er svarprosenten). Dette er godkjent respons, sammenlignet med beslektede prosjekter. Likevel må vi regne med at andelen «interesserte og engasjerte» er noe høyere i utvalget som har svart enn blant de som takker nei.

2.4. Utvalg og feilmarginer

Utvalget for undersøkelsen er trukket randomisert fra et sentralt befolkningsregister, levert av Bisnode Matchit. Dette oppdateres kontinuerlig og er blant de mest anerkjente registrene som

foreligger. Dette medfører at utvalget var representativt for populasjonen før intervjuene startet (*bruttoutvalget*).

I forkant av intervjuene ble det satt opp kvoter for antall intervjuer i hver kommune. Intensjonen var å organisere dette på en måte som optimerer representativitet (dvs minimerer feilmarginer), gitt prosjektets rammer. Med «rammer» tenker vi på kostnader, påkrevd presisjonsnivå og en vurdering av hva som er et realistisk antall respondenter fra hver kommune, gitt innbyggernes tilgjengelighet og vilje til å svare.

Tabell 1 viser antall svar fra hver kommune, fordelt på kommuner (uvektet, det vil si at dette er det faktiske antall svar som er innhentet i undersøkelsen):

Kommune	Utvalgsstørrelse	Feilmargin i prosent
Vardø	174	7,5
Vadsø	422	4,8
Berlevåg	100	10
Tana	222	6,7
Nesseby	92	10,4
Båtsfjord	141	8,4
Sør-Varanger	566	4,2
Totalt	1717	2,4

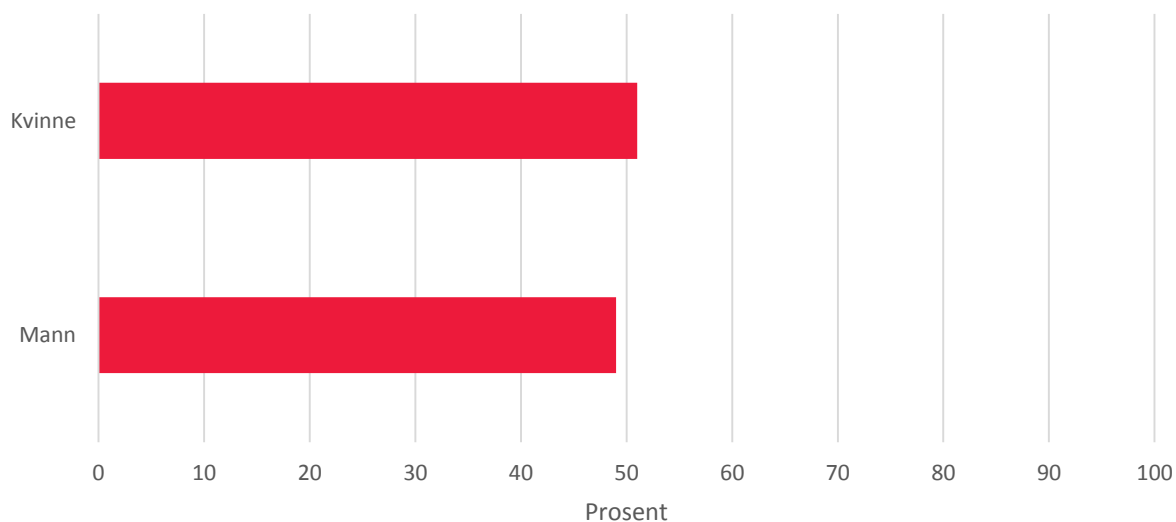
Tabell 1: Antall respondenter samt feilmarginer

Feilmarginene (den statistiske usikkerheten) for resultater i hver kommune er en funksjon av utvalgsstørrelse, populasjonens størrelse og svarfordeling på det enkelte spørsmål. Når svarfordelingen er 50%/50% er feilmarginene størst. Kort fortalt innebærer dette at vi kan være 95 prosent sikre på at om alle hadde svart, så ville også disse svarene falle innenfor +/- av svarene i denne undersøkelsen. I dette prosjektet er utvalget for den enkelte kommune så stort at feilmarginene blir relativt små.

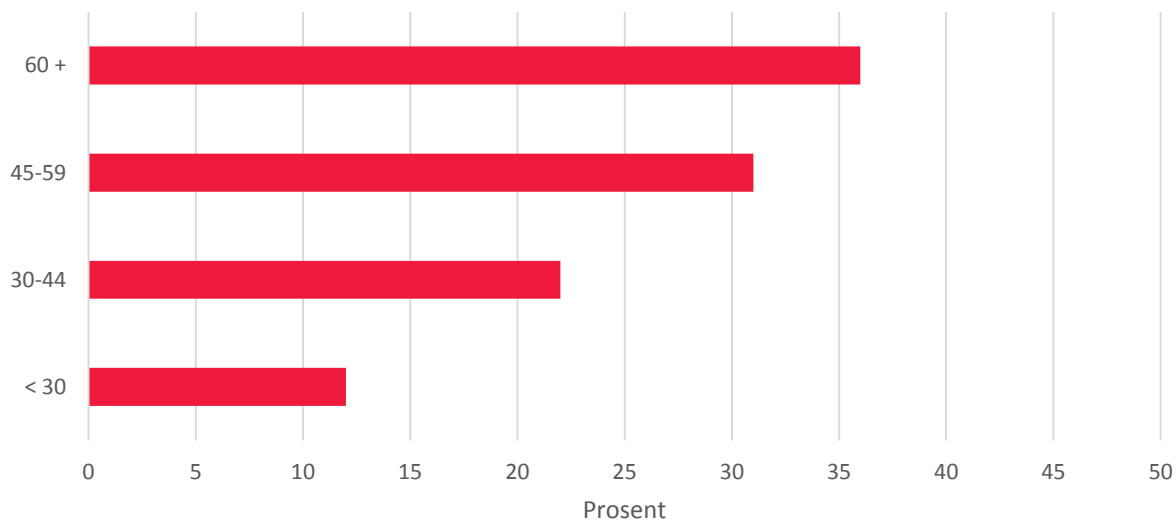
3. Resultater

Spørreskjema inneholdt tre bakgrunnsspørsmål om kjønn, alder og fullført utdanning. I den videre analysen har aktuelle resultater blitt nedbrutt på bakgrunnsinformasjon for å belyse eventuelle demografiske ulikheter i resultatene.

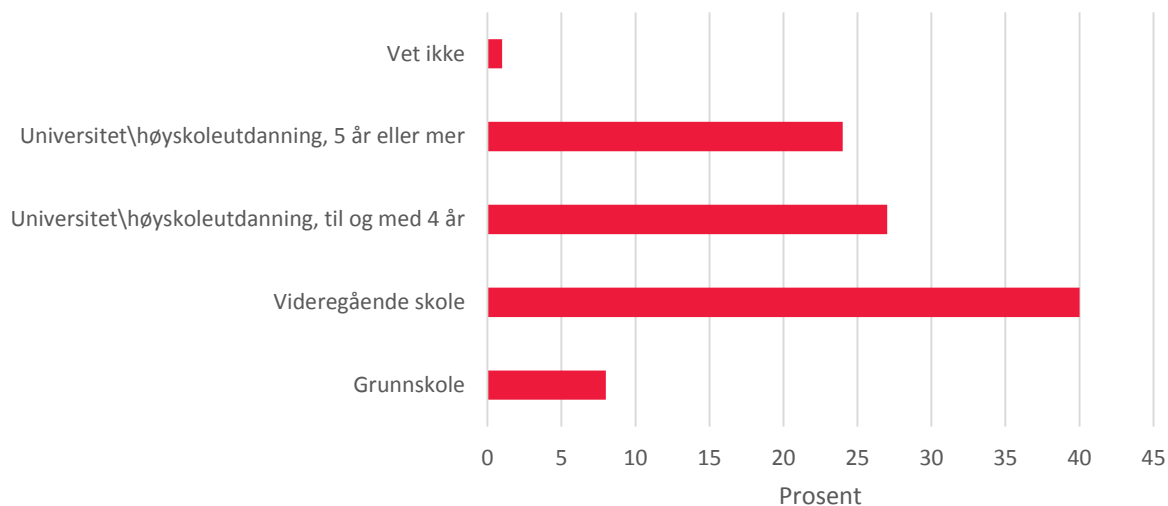
3.1. Bakgrunnsinformasjon om respondentene

Figur 1: Kjønnfordeling på respondentene

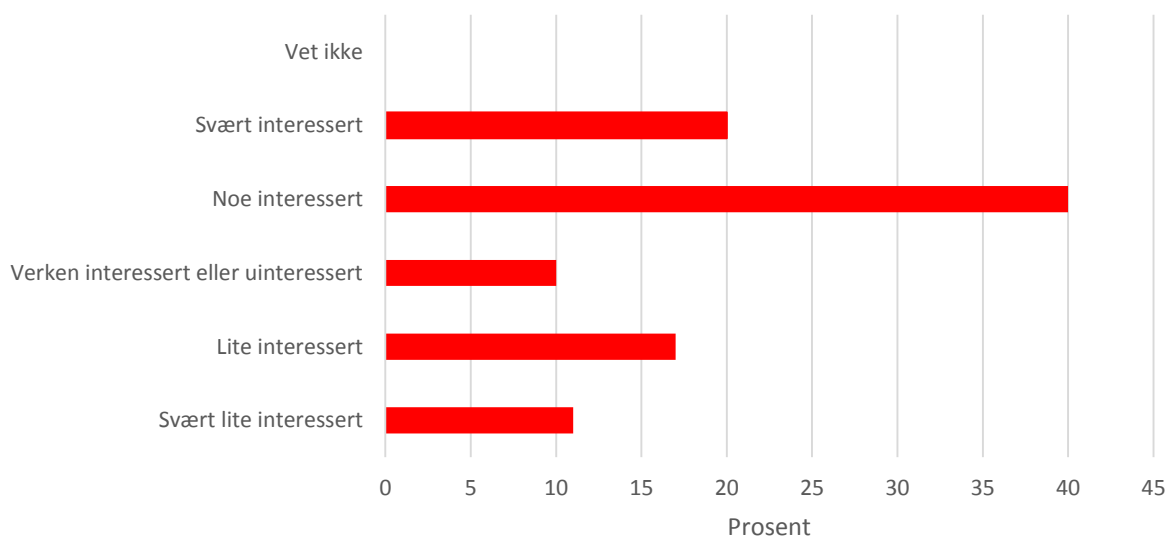
Figur 2: Aldersfordeling på respondentene

Figur 3: Fordeling på utdanning

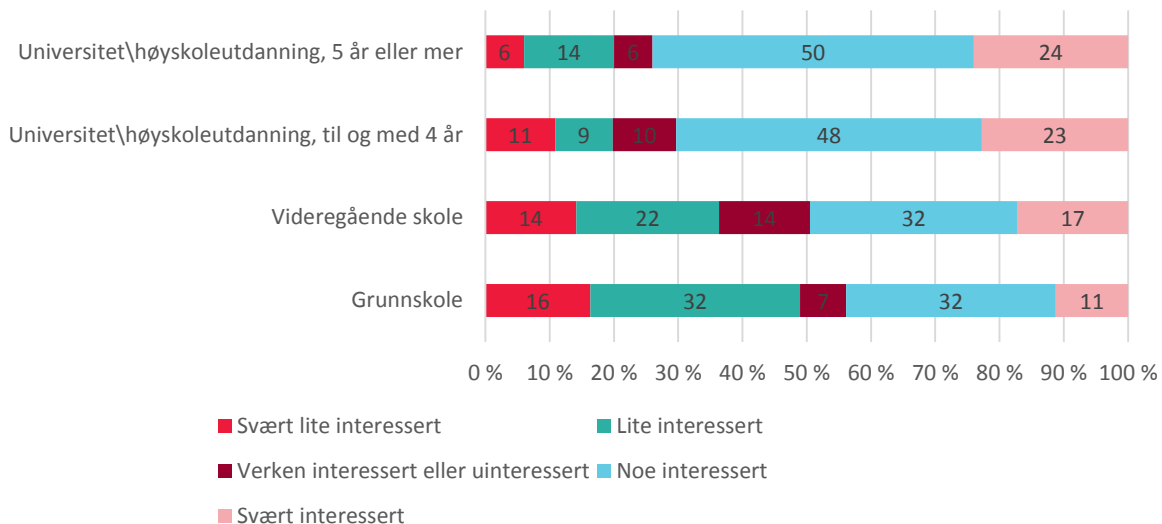
3.2. Interesse og holdning til kommunereformen

Spørsmålet vedørende innbyggernes holdning til kommunesammenslåing er stilt helt innledningsvis i intervjuet. Spørsmålet som var stilt til innbyggerne var følgende: «Hvor interessert er du i spørsmålet om kommunesammenslåing?». Respondentene ble bedt om å oppgi graden av interesse med et midtpunkt for dem som er verken positiv eller negativt.

Figur 4: Hvor interessert er du i spørsmålet om kommunesammenslåing?

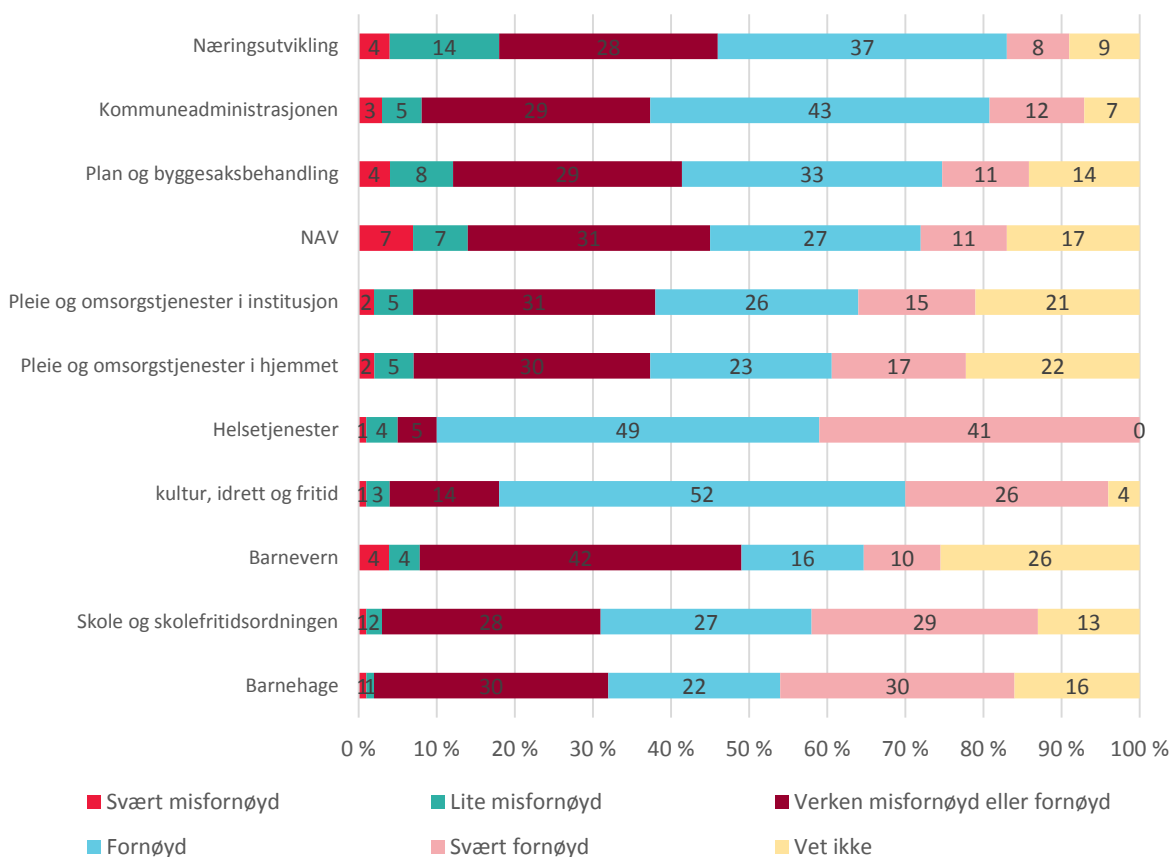
Undersøkelsen viser ikke store forskjeller mellom menn og kvinner vedrørende interessen for kommunesammenslåing. Det er heller ikke store forskjeller på kommunesammenslåingsinteresse ved å fordele respondentene inn grupper etter hvor lenge de har bodd i kommunen. Om vi ser på ulike aldersgrupper ser vi at gruppen under 30 er minst interessert i dette spørsmålet. Derimot viser resultatene at interessen for kommunesammenslåing øker med utdanning, noe som figuren under viser.

Figur 5: Hvor interessert er du i kommunesammenslåing, fordelt på fullført høyeste utdanning

3.3. Tilfredshet med tjenestetilbudet og viktigheten av nærhet til tjenester

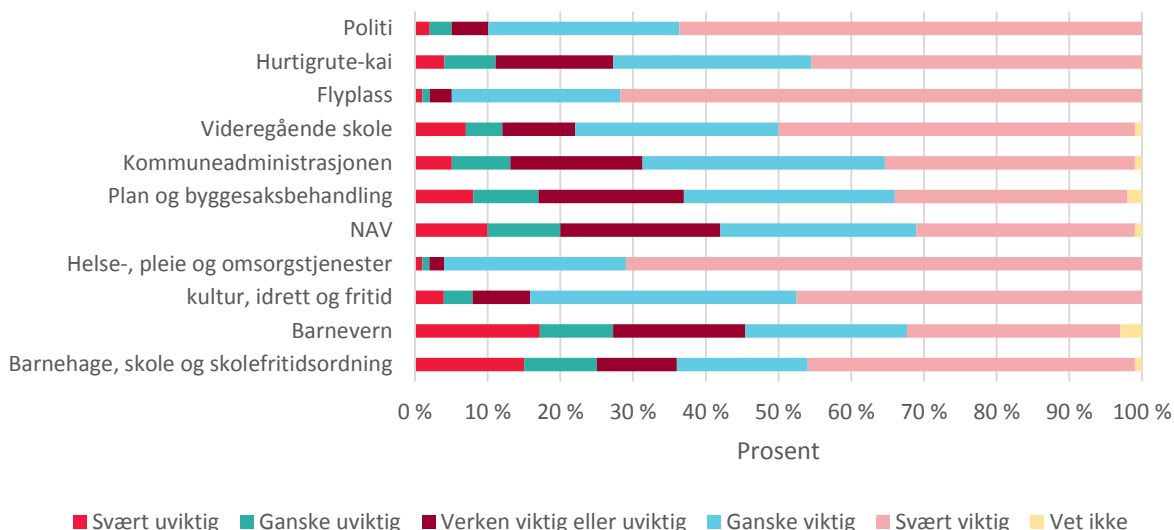
En av hovedmålene bak kommunereformen er å sikre innbyggerne i norske kommuner bedre tjenester fremover. Basert på blant annet dette ba vi respondentene svare på spørsmålet om hvor fornøyd de er med ulike tjenester i en skala fra svært misfornøyd til svært fornøyd.

Figur 6: Oversikt over hvor fornøyd innbyggerne er med ulike kommunale tjenester

Resultatene i figuren over viser at innbyggerne er mest fornøyd med kommunens helsetjenester, kultur, idrett og fritidstilbud, barnehagetjenester og skole/skolefritidsordningen. Generelt sett er det få tjenester man er svært eller litt misfornøyd med.

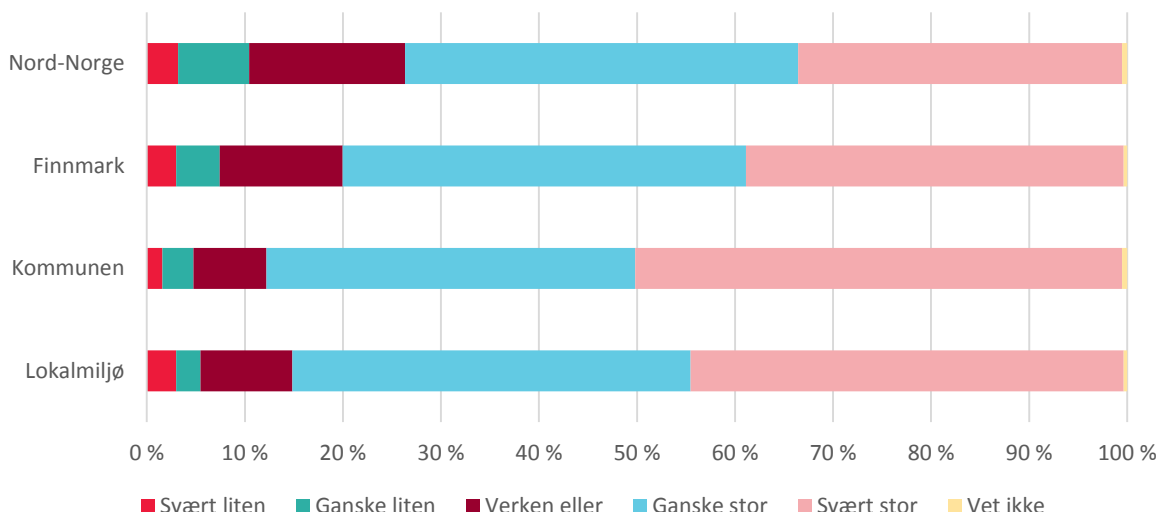
Et annet tema som har vært diskutert i forbindelse med kommunereformen er spørsmålet om nærhet til offentlig tjenester. Vi spurte derfor innbyggerne i kommunen om hvor viktig spørsmålet om nærhet til en rekke kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenester er. Respondentene ble bedt om å svare i graden av viktighet med et midtpunkt for de som ikke synes det var viktig eller uviktig.

Figur 7: Hvor viktig er den geografiske avstanden til følgende offentlige tjenester for deg

Vi ser at nærhet er svært viktig for et stort flertall av respondentene innenfor flere offentlig tjenester. Innenfor de kommunale tjenestene ser vi at helse- og omsorgstjenester er det tjenesteområdet som respondentene mener er svært viktig at utøves i nær geografisk avstand til innbyggerne. Her mener 96 prosent av innbyggerne at nærheter er ganske viktig eller svært viktig. Tilbud innenfor kultur, idrett og fritid mener 85 prosent at nærhet til tilbudet er ganske eller svært viktig. For de resterende kommunale tjeneste som kommuneadministrasjon, plan og byggesaksbehandling og barnevern så er nærhet mindre viktig sammenlignet med pleie og omsorgstjenester. Allikevel mener over 50 prosent av respondentene at nærhet også her er ganske eller svært viktig.

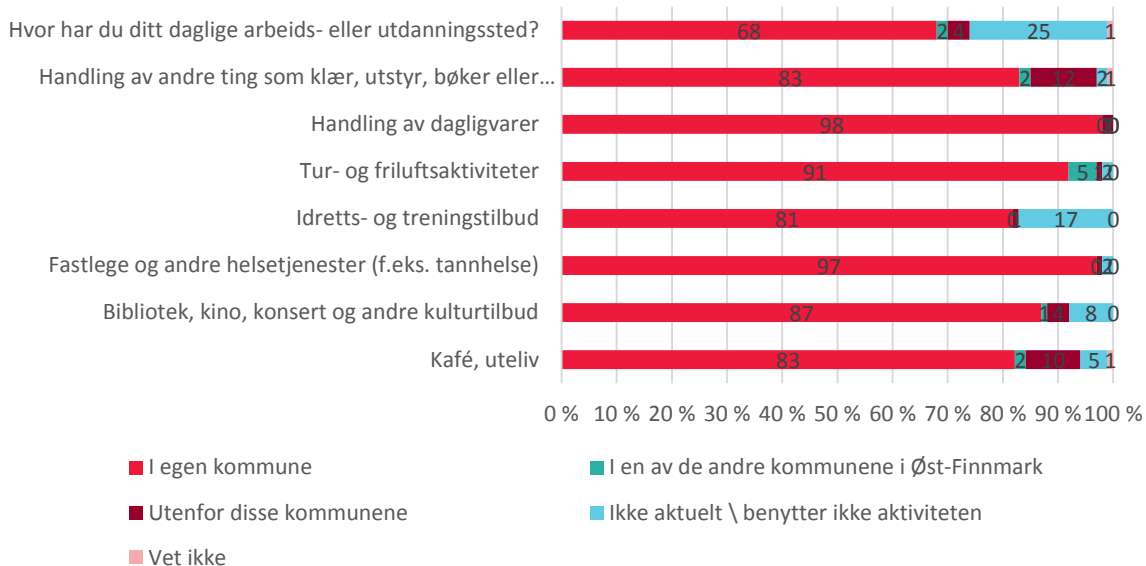
Et annet viktig spørsmål i forbindelse med kommunereformen er spørsmålet om tilhørighet til dagens kommune. I den forbindelse spurte vi respondentene om hvor deres tilhørighet til ulike geografiske områder, hvor svaralternativene ble angitt som grader av tilhørighet fra svært stor til svært liten tilhørighet.

Figur 8: Graden av tilhørighet til ulike geografiske områder

Svarene i grafen over viser at tilhørigheten til kommunen overstiger respondentenes tilhørighet til blant annet lokalmiljøet, Finnmark fylke og Nord-Norge. Over 85 prosent av respondentene har ganske stor eller svært stor tilhørighet til dagens kommune. Undersøkelsen viser, ikke overraskende, at graden av tilhørighet øker med hvor lenge man har bodd i kommunen.

For å kunne si noe om hvor viktig kommunen er i hverdagen til innbyggerne ba vi respondentene svare på spørsmål om hvor ulike aktiviteter til vanligvis finner sted.

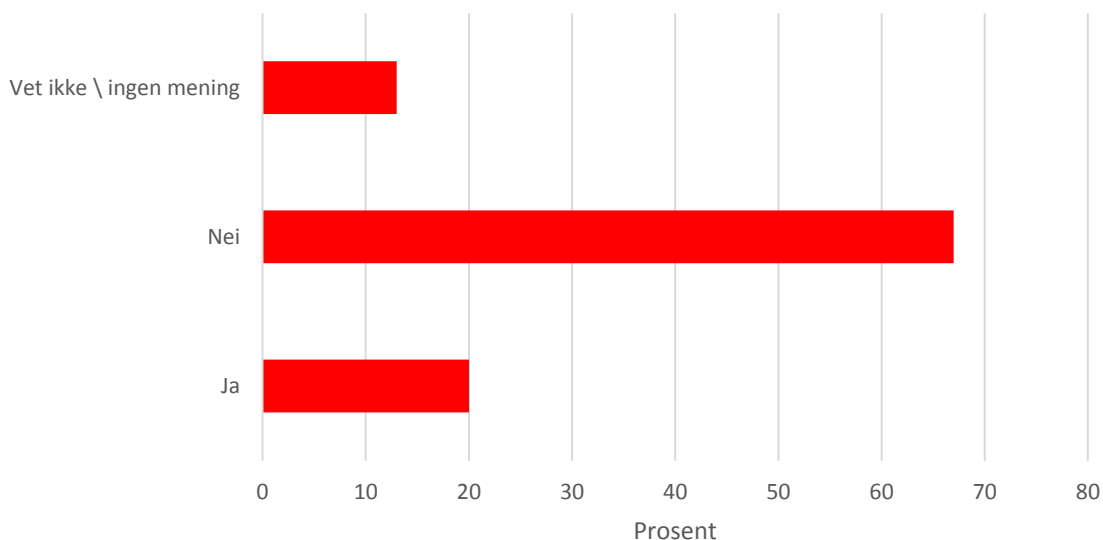

Figur 9: Hvor benytter du deg vanligvis av følgende tjenester

Resultatene viser at et utvalg av aktiviteter primært finner sted i egen kommune. De aktivitetene hvor over 10 prosent av respondentene har svart at aktiviteten finner sted utenfor egen kommune er relatert til handel av klær, utstyr og bøker, samt kafe og utelivsaktiviteter. Av svarene ser vi at det er forholdsvis liten forskjell mellom ulike aldersgrupper.

3.4. Preferanser knyttet til kommunesammenslåingsalternativer

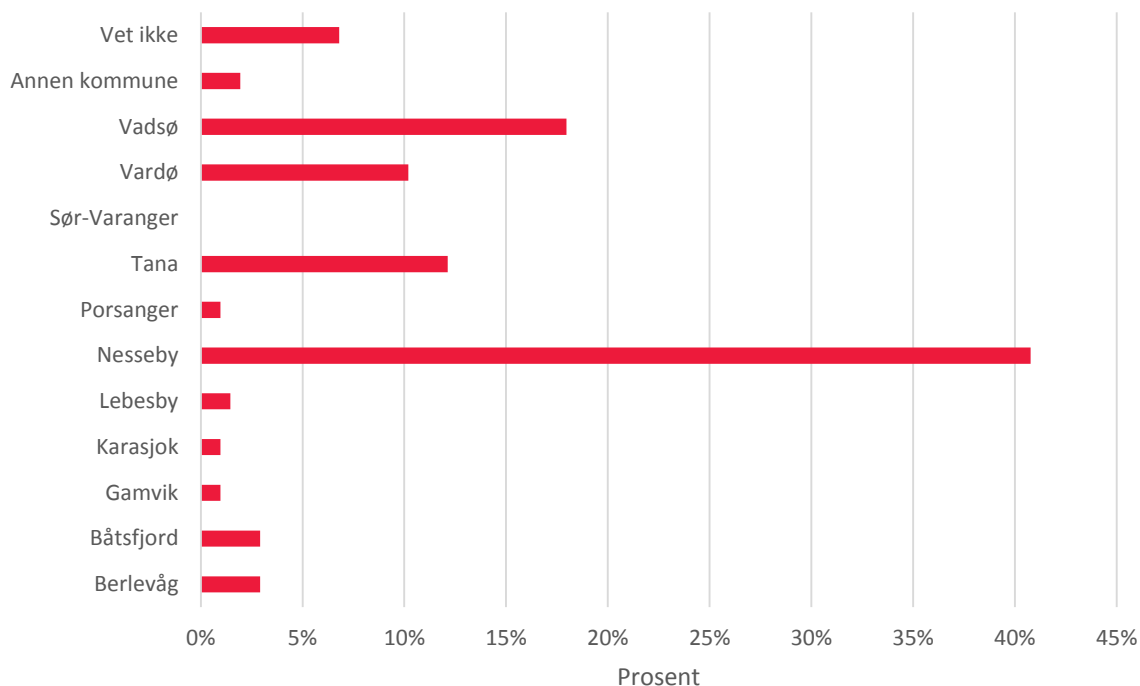
Etter det innledende spørsmålet om hvordan interessen for kommunesammenslåing er blant innbyggerne i kommunene, stilte vi spørsmålet om kommunen burde slå seg sammen med en annen kommune. Innbyggerne fikk da mulighet til å svare enten ja eller nei, samt vet ikke/ingen mening. Som resultatene i grafen under viser så er det et relativt stort flertall mot en kommunesammenslåing.

Figur 10 Ønsker du at Sør-Varanger skal slå seg sammen med en annen kommune? N=566

Det er en andel på 67 prosent som oppgir at de ikke ønsker sammenslåing og en andel på 20 prosent som ønsker en sammenslåing. Av svarene ser vi at menn er noe mer positive til en sammenslåing i forhold til kvinner, og at positiviteten øker i takt med utdanningsnivået samlet sett.

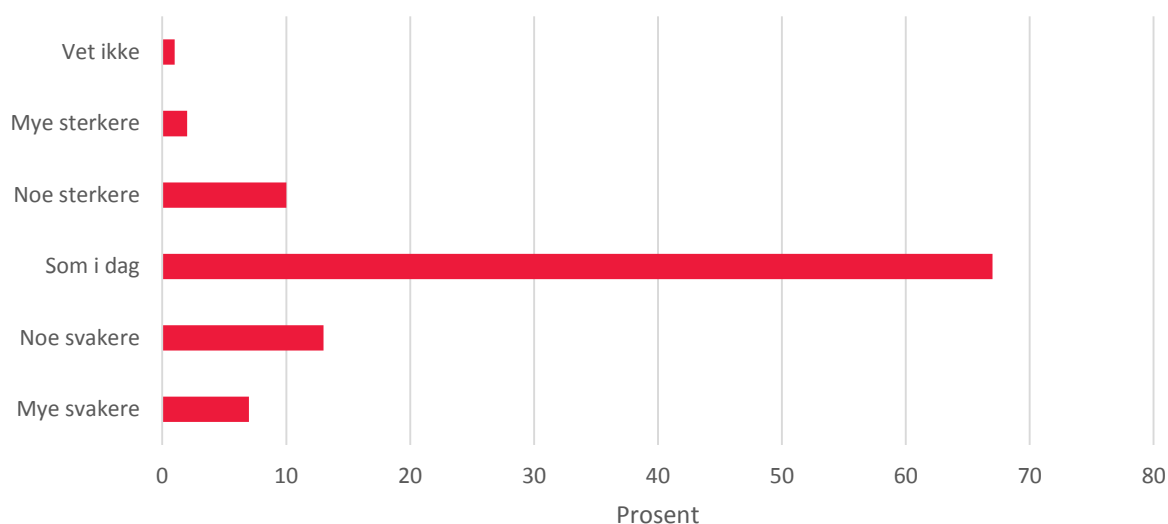
Videre stilte vi spørsmålet om hvilken kommune/kommuner i regionen innbyggerne i kommunen vil foretrekke å slå seg sammen med. Dette spørsmålet gikk kun til de innbyggerne som ønsket å slå seg sammen med en annen kommune. Her fikk de 8 ulike alternativer å svare på, samt muligheten til å svare «vet ikke».

Figur 11: Hvilken kommune\kommuner bør Sør-Varanger slå seg sammen med? N=118

Resultatene av figuren over viser at Nesseby er den foretrukne kommunen å slå seg sammen med for de respondentene i kommunen som ønsker en sammenslåing. Nesseby får over 41 prosent av de totale svarene, etterfulgt av Vadsø (18 prosent), Tana (12 prosent) og Vardø (10 prosent).

I etterkant av spørsmålet om hvilke kommune/kommuner respondentene ønsker å slå seg sammen med informerte vi om at det har vært gjennomført en politisk prosess mellom Nesseby og Sør-Varanger. I den forbindelse ba vi respondentene om å svare på hvordan en endring i kommunestrukturen ville påvirke tilhørigheten til en ny kommune.

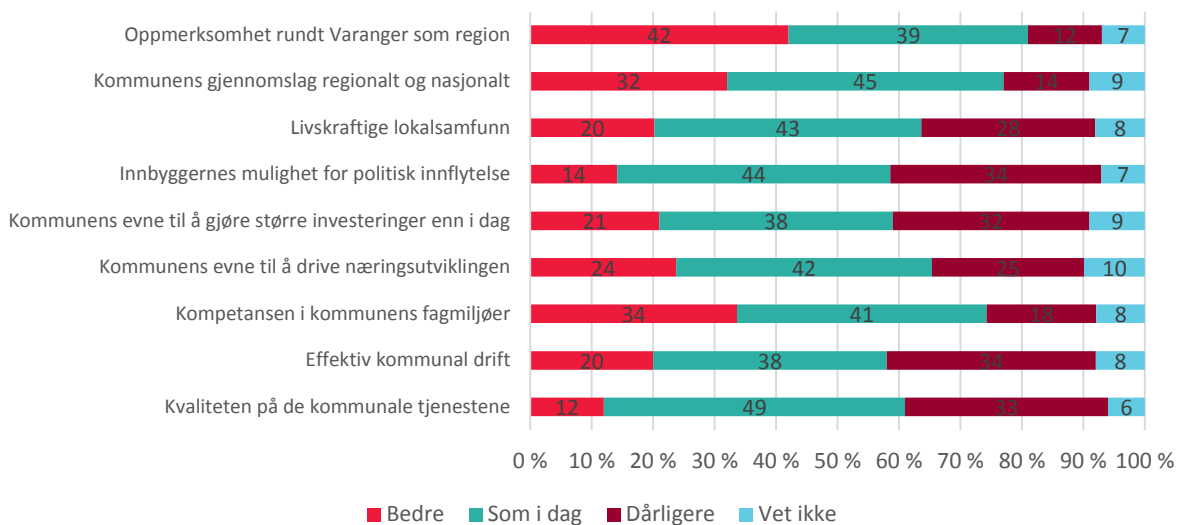

Figur 12: Dersom sammenslåing av Nesseby og Sør-Varanger hvordan tror du at din tilknytning til den nye kommunene blir i forhold til i dag

Resultatene viser at 67 prosent av respondentene mener at en endret kommunestruktur ikke vil påvirke deres tilhørighet til den nye kommunen. Bare 12 prosent mener at tilhørigheten vil bli sterkere sammenlignet med dagens kommunestruktur.

3.5. Effekter av en kommunesammenslåing

I etterkant av spørsmålet om hvordan respondentene stilte seg til en kommunesammenslåing spurte vi om hvordan en eventuell kommunesammenslåing vil kunne påvirke tjenestetilbudet til kommunen. Respondentene fikk her mulighet til å svare bedre, dårligere, som i dag, samt «vet ikke».

Figur 13: Hvordan vil en eventuell kommunesammenslåing påvirke ulike forhold N=566

Figuren over viser at respondentene mener at en kommunesammenslåing vil kunne ha en positiv effekt på kommunenes fagmiljøer, oppmerksomhet rundt Varanger regionen, samt kommunens gjennomslag regionalt og nasjonalt. For disse kategoriene så overstiger positive svar de negative svarene. Respondentene mener i tillegg at en kommunesammenslåing vil kunne ha negativ utvikling på innbyggernes mulighet for politisk innflytelse, muligheten til å skape livskraftige lokalsamfunn, samt kommunens evne til å gjøre investeringer sammenlignet med i dag. Det er generelt verdt å merke seg at for alle kategorier så mener nær 40 prosent av respondentene at en kommunesammenslåing ikke vil medføre noen endringer sammenlignet med dagens status.